

CĂTĂLIN CEAUȘOGLU

Dezrădăcinații

Cătălin Ceaușoglu

Dezrădăcinații

Editori:

Silviu Dragomir

Magdalena Mărculescu

Vasile Dem. Zamfirescu

Redactare:

Carmen Eberhat

Design copertă: Andrei Gamarț

Imagine copertă: © Armin Boehm, *Conte de fées*, 80x60cm,
oil and fabric on canvas, 2023-2024 (Photography: Gunter Lepkowski)

Director producție:

Cristian Claudiu Coban

Dtp:

Ofelia Coșman

Corectură:

Rodica Crețu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CEAUȘOGLU, CĂTĂLIN

Dezrădăcinații : roman / Cătălin Ceașoglu. — București: Editura Trei, 2025

ISBN: 978-606-40-2609-5

821.135.1

Copyright © Editura Trei, 2025

pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2609-5

Partea întâi

Prolog

Strada descria un V rotunjit, ca un cap de pește. Au trecut de gură și s-au oprit în dreptul ochiului. În spatele lor, pe la mijlocul obrazului, se afla Biblioteca.

După o dimineață senină, se întunecase și picura. Ceasul de pe perete arăta 12:30 când s-a auzit și prima salvă, undeva în vale. Apoi, pentru o secundă sau două, cerul s-a aprins. Bibliotecara a tresărit, iar privirea i s-a dezlipit de paginile cărții. Furtuna nu era departe. Pe fereastră, ca într-un film mut, trecătorii se grăbeau să ajungă la adăpost. A văzut și Dacia miliției, urcând încet pe fruntea peștelui.

— O luăm pe-aici? a întrebat fata mai scundă, cu păr creț.

Scările din fața lor escaladau curajoase dealul până în curtea unei vile care se uita de sus la restul orașului.

— Du-te tu, eu am o treabă.

Cealaltă față era înaltă și slabă, ca un fag tânăr în căutarea soarelui.

— Ce treabă?

Deși erau îmbrăcate în uniformă, nu puteau fi mai diferite.

— Știi tu.

— Iar?

— Da.

Nebăgată în seamă, furtuna s-a înfoiat deasupra lor.

— Te rog eu, nu te mai duce.

Fata înaltă a râs și a ridicat fără frică din umeri. Părul, tot mai greu, i se întinsese până sub omoplați.

— Ne vedem pe la 5?

— Da.

Fata scundă a îmbrățișat-o pe cea înaltă. Udată de ploaie, chiar și mirosea ca un fag.

Arborii care aveau spinarea peștelui o cunoșteau bine pe fata înaltă și au urmărit-o, întinzându-și protector peste ea coroanele dantelate. În vârful cozii și-a luat rămas-bun de la ei și a cotit la stânga, pe un drum vechi, care se pierdea în pădurea de brazi înainte să ia în piept coasta dealului. În același timp, de dincolo, dinspre vârf, o mașină mare, de culoarea rece a norilor, a intrat și ea în aceeași pădure.

Capitolul 1: Sophie

„Dacă ai puțină răbdare am să-ți spun teoria mea despre locul din care vin.“

Era obișnuită cu nenumăratele feluri în care, mai de vreme sau mai târziu, oamenii își scot la iveală poveștile. *Întotdeauna o fac, e, fără îndoială, în ADN-ul nostru.* Îi plăcuse de mică să-i asculte, să-i vadă cum se bucură. A încuviințat cu un gest reținut, aproape imperceptibil, iar lui nu-i trebuia mai mult.

„Pădurile nu sunt peste tot la fel. Asta, ca orice altceva, are de-a face cu oamenii. Întâi au fost doar ele, de nepătruns, cât vedeai cu ochii. Pe urmă au venit ei. Tăcuți, supuși. Suspicioși, precauți. Cât timp au fost puțini, echilibrul s-a păstrat și a fost pace, însă, odată ce s-au înmulțit, au prins curaj și s-a pornit măcelul. Ca să scape cu viață, pădurile au încercat lucruri noi. Unele le-au spus oamenilor că, fără ele, secretele le-ar ieși la lumină, iar cele mai puternice i-au convins să-și ridice casele chiar în miezul lor cel mai întunecat. Le-au clădit destul de aproape unele de altele ca așezarea să se poată numi oraș și, au crezut ei, destul de departe ca să se poată ascunde unii de alții. Așa s-a născut și orașul din care vin. Până la urmă însă toți au aflat ce ascund ceilalți și atunci, ca să nu dispară, pădurea le-a promis, de data asta, că-i va feri de străini, iar oamenii s-au lăsat din nou păcăliți. La fel ca părinții părinților lor, se afundau adânc, până în locurile în

care credeau ei că nu mai ajunsese nimeni niciodată, iar urma li se pierdea în covorul umed și gros. Acolo căutau un arbore bătrân și, în cea mai adâncă scorbură a acestuia, își șopteau secretele, apoi le astupau cu pământ și frunze. Degeaba. Nici promisiunile pădurii, nici cântecele și descântecetele lor nu erau suficiente. Treaba e că secretele, mai devreme sau mai târziu, tot ies la iveală. Dacă ar fi după mine, aș tăia toate pădurile astea mincinoase.“

După această propoziție s-a oprit, surprins de cât vorbise, așteptând o reacție.

A primit doar o privire. Un pic prea stăruitoare, dar caldă.

Ea a spus că, după părerea ei, unele secrete reușesc să rămână secrete până la capăt. Ceea ce a gândit a fost că, dacă ar fi început așa cu o zi în urmă, l-ar fi crezut nebun, Emilie ar fi venit s-o ia înapoi la Paris și ar fi rămas doar cu o poveste bună de spus în societate. Una scurtă, cu un *punch* moderat, care înlesnește o continuare lină a conversației. La finalul căreia se râde. Natural, dar reținut. Nici prea mult, nici prea zgomotos. Perfectă pentru cocktailuri.

Însă nebun nu era, măcar atât văzuse și ea în puținul timp petrecut împreună, iar teoria asta a lui despre păduri îi stârnise curiozitatea. Ea venea din sud și singurele păduri pe care le cunoștea erau cele rare, de pini. Pădurile de pini din sud nu erau puternice. În verile secetoase se aprindeau ușor și ardeau violent, ca gămlăile chibriturilor, lăsând în urmă cioturi dezmembrate și petice dezolante de funingine. Dar oamenilor nu le păsa prea tare. La ea acasă, își încredințau secretele mării.

De dimineață, într-o cămașă de împrumut, îi povestise cu ce se ocupă, în timp ce el amesteca ouăle și tăia brânza, cârnatul de Toulouse și legumele. N-auzise de ea, ar fi trebuit? Era cineva cunoscut? Ea știa deja cu ce se ocupă el, nu-i așa?

Mașina era gata, imediat și micul-dejun. Da, se trezește întotdeauna cu noaptea-n cap. Nu, nu voia să scape repede de ea, dimpotrivă, i-ar fi plăcut să mai...

Și ea ar mai fi rămas, însă voia să evite nebunia care se isca pe autostradă în serile de duminică. Când s-a urcat la volan, el i-a strecurat pe geam o bucătică de hârtie pe care își scrisese numărul de telefon. Dacă era interesată, avea să-i spună o poveste. Până la urmă a convins-o accentul lui: moale, leneș, cu ruperi de ritm imprevizibile. Un accent care nu-și trăda cu ușurință originea.

A oprit motorul și s-au întors amândoi în casă, iar asta avea să-i schimbe, încă o dată, viața.

Se culcase pentru prima oară cu un necunoscut și încerca să înțeleagă cum s-a întâmplat.

Cu o zi în urmă era sâmbătă și plecase devreme spre Deauville. N-avea niciun plan, se simțea obosită și voia doar să stea câteva ore pe plajă și să asculte valurile, dar pe autostradă în bordul mașinii s-au aprins luminițe galbene care nu păreau să anunțe nimic bun. Dacă ar fi sunat pentru asistență, weekendul ei s-ar fi dus mai mult ca sigur pe apa sâmbetei, așa că a preferat să urmeze prima ieșire în căutarea unui service. Poate totuși nu era ceva grav și se putea rezolva repede. Pe urmă, toate s-au ținut lanț.

Mai întâi satul, în care toată lumea cunoștea pe toată lumea, mai puțin pe ea, nelipsitul bistro cu pereții tapetați cu poze vechi din Turul Franței, în care pluteau mirosuri grele de *andouillette* și supă de ceapă, apoi micul atelier fără firmă la stradă, care repara mai multe biciclete decât automobile. Înăuntru, acest Thierry, cu ochii lui limpezi, părul ciufulit, muzica lui Bowie coborând din camera de la etaj, tricoul larg, șifonat, acel tricou găurit pe alocuri pe care-l avea și ea acasă, care apărea în atâtea poze și de care nu se putea despărți. *Oricine îmbracă un astfel de tricou trebuie să fie o persoană demnă de încredere*, decretase ea în gând, înainte de a-i întinde cheile mașinii.

Toate acestea, pe rând, o făcuseră să se simtă în siguranță, dar siguranța nu putea fi singurul motiv. Să fi fost oare din cauză că ajungea rar într-un loc în care nu era recunoscută?

Din cauză sau datorită? Nu știa încă. Poate pur și simplu îl plăcuse și ar fi făcut mai bine să se bucure de asta, în loc să-și pună atâtea întrebări. Lui nu i-a pus prea multe, așa cum, în meseria ei, făcea cu ceilalți.

Capitolul 2: Elena

Bonjour, c'est le neuf juillet, mille neuf cent quatre-vingt-dix-neuf, dix heures du matin. Je suis Sophie Tobrouk, pour Histoire en détail, de France 7, et ceci est l'interview de madame Elena Szalai, sœur d'Angela Decu, mère d'Ana Decu.

Vine rândul traducătorului, dar băiatul nu observă. Poate că se aștepta ca ea să vorbească mai mult până să fie nevoie de intervenția lui sau să-i prezinte și pe ceilalți, sau, cine știe, poate pur și simplu căzuse pe gânduri. Jurnalista îi aruncă o privire agasată. Un student care vânează ceva bani pentru vacanță sau o pereche nouă de pantofi, asta i-ar prinde bine, de fapt aici pantofii tuturor sunt urâți și excesiv de uzați. Un tânăr neexperimentat, atât a putut face *fixeur*-ul cu cât a avut la dispoziție. Ce naiba o fi fost în capul lor? E drept că totul e ieftin în România, dar nici chiar așa. Mademoiselle Tobrouk își privește propriii pantofi și, pentru un scurt moment pe care îl dă repede laoparte, se simte indecentă și se rușinează. Va ridica problema bugetului în următoarea discuție cu producătorul, care nici măcar nu-și mișcase fundul încoace, vezi Doamne, ca să facă economie. Curând se vor împlini trei ani de când *Histoire en détail* este în topurile de audiență pe cel mai bogat segment orar și trebuie să facă economii?! Păi, atunci știe ea exact de unde să taie, pentru că e perfect capabilă să-și producă singură emisiunea.

Femeia de pe scaunul celălalt simte ce se întâmplă și îi e milă de băiat, care îi amintește de propriul copil. De fapt, de când plecase Andras din țară, toți băieții îi aminteau de el. Ridică mâna dreaptă și rostește împăciuitoare: *pas de probleme, pas de probleme, j'ai compris, j'ai compris*, apoi, surprinsă de propria îndrăzneală, o trage repede înapoi în poală și o ascunde sub cea stângă. E mică, iar poziția închisă în care stă încordată, ca și cum s-ar proteja de un pericol iminent, o diminuează și mai tare. Cu toate că i-au explicat de mai multe ori scopul interviului, tot n-a înțeles de ce vor să dezgroape un trecut care n-ar trebui să intereseze pe nimeni din afara familiei. Oamenii au fost însă atât de drăguți și politicoși, că n-a avut inimă să-i refuze. *Și care familie*, își spune, *că s-a ales praful*.

Cât despre traducător, el realizează ultimul ce se întâmplă, se înroșește și bâlbâie niște scuze de neînțeles. Franțuoaica îl intimidează teribil, n-a mai întâlnit o vedetă de televiziune, chiar și una necunoscută în România, și uite că a pornit cu stângul. Oricum, de ce se supără? Introducerea aceea era doar un amănunt de bucătărie internă, pentru cei care urmează să facă mai târziu transcrierea. Își culege o scamă inexistentă de pe pieptul cămășii prost călcate, pe urmă privește concentrat la vârfurile adidașilor turcești, a căror talpă abia lipită a început iar să se desprindă. Are neapărată nevoie de alții, de-aia a și acceptat jobul ăsta nesuferit.

Cameramanul zâmbește amuzat. El și-a făcut treaba, e mulțumit de cadrul pe care l-a compus din ce a avut la îndemână în camera de hotel; a așezat masa și scaunele în unghiul cel mai potrivit față de lumina care intră din abundență în încăpere prin fereastra înaltă, a montat cele două camere pe trepiede, s-a ocupat tot el și de microfon pentru că, ce să vezi, n-au mai trimis și un sunetist și oricum a mai făcut asta, iar de-acum e liber să se concentreze pe filmare. După micul-dejun mizerabil de la hotel îi e deja foame și își dorește ca interviul să se termine cât mai repede.

Iar mademoiselle Tobrouk continuă.

*

*Fragmente din transcriptul interviului cu Elena Szalai, sora
Angelei Decu și mătușa Anei Decu, Timișoara, 9 iulie 1999*

[...]

S.T.: Să ne întoarcem în 1984. Cât de apropiată erăți pe atunci de sora și de nepoata dumneavoastră?

E.S.: Să știți că Angi și cu mine am fost mereu foarte apropiate, dar cu Ana, cel puțin până...

S.T.: Dați-mi voie să vă reamintesc ce am mai discutat, să vă rezumați pe cât posibil la a răspunde întrebărilor...

E.S.: Sigur, sigur, vă rog să mă iertați, nu voiam să... în fine, nu eram atât de apropiate, adică, vă dați seama, eu locuiam aici [la Timișoara], ele, la Govora, poate că dumneavoastră nu vi se pare așa mare distanța, dar făceai o zi întreagă cu trenul. Și acum e la fel. Aveam și mașină mică, însă eu nu am avut niciodată carnet, iar Zoli nu prea voia să meargă. Nu erau nici condiții, săraca Angi locuia cu Ana și Damian în două cămăruțe, din care una era și bucătărie, cu baia la comun. Aveam și noi doi copii, ce să vă mai spun, greu. Ne vedeam o dată, de două ori pe an, de Paște și de Crăciun.

S.T.: Damian este băiatul Angelei, fratele mai mic al Anei.

E.S.: Da, cu trei ani mai mic. Ana s-a născut în '71 și el în '74.

S.T.: Vă mulțumesc. Dar vorbeați la telefon, vă scriați...

E.S.: Da, sigur, de scris ne-am scris, de când am plecat eu la facultate, în '59, și până-n '79, după ce-a murit Emi. În ianuarie '79 am primit ultima scrisoare de la ea, am primit-o deschisă și pătată de grăsime, plicul rupt, o am și-acum, să știți.

S.T.: Cine o deschisese?

E.S.: Securitatea, cine...

S.T.: Acționau atât de neglijent?

E.S.: Păi, nu, ei voiau să ne fie clar că le citesc. Nu-i interesa să afle ceva de la noi, știau și ei că n-au ce, voiau doar să ne bage frica-n oase și până la urmă au reușit nenorociții, pentru că după aia ne-am oprit, nici lui bărbatu-meu nu-i prea convenea, aveam și noi copii, înțelegeți, nu puteam...

S.T.: Emi a fost cumnatul dumneavoastră, soțul Angelei.

E.S.: Da, Emilian. Emilian Decu.

S.T.: Iar Angela vă era soră mai mică.

E.S.: Cu cinci ani. Părinții noștri, mai ales tata, Dumnezeu să-l ierte, au ținut morțiș să mergem la facultate. Eu am plecat prima, în '59, apoi Angi în '64, doar că ea s-a dus la București. Eu la Politehnică, ea la Litere. Am insistat atunci să vină aici, că am fi fost și noi împreună, și acum, uitându-mă înapoi, mă gândesc că viața ei ar fi fost alta, dar n-a vrut. Să știți că ea ar fi putut să facă orice, avea o minte ascuțită și era suficient să-și treacă ochii peste o pagină dintr-o carte că o și învăța pe de rost, dar a ținut morțiș să meargă la București, unde nu cunoșteam pe nimeni. De mică a fost așa, a fugit tot timpul, s-a izolat.

S.T.: De ce spuneți că s-a izolat? Bucureștiul era, chiar și în acele vremuri, un oraș mare, cu o viață socială bogată.

E.S.: N-avea ea soră-mea nicio treabă cu viața socială. În afară de colegele de an n-a cunoscut pe nimeni acolo. Nu se ducea la ceaiuri, nu călca prin localuri, nu vorbea cu străinii. Era ca o călugăriță, iar facultatea i-a fost mănăstirea. Știți, câteodată e mai ușor să te ascunzi în mijlocul oamenilor. Orașul nu te lasă deloc să-ți uiți singurătatea și, dacă asta cauți, asta-ți dă.

S.T.: Sună dureros. V-a spus ea toate astea?

E.S.: Nu neapărat, dar o soră vede. M-ați întrebat mai devreme dacă eram apropiate. Știți, ne-am născut la munte. Tatăl nostru era cioban. La noi în sat n-a pătruns colectivizarea, iar oamenii, inclusiv părinții noștri, erau înstăriți, dar aveau o viață grea și trăgeau ca boii în jug. Într-o astfel de familie un băiat era ajutor la muncă, iar o fată, piatră de moară. Și noi am fost două. Când m-am născut eu, a mai fost cum a mai fost, că eram primul copil, dar la Angi, care

a venit și greu, după cinci ani, vă dați seama, s-a prăbușit cerul pe tata. Și asta ne-a apropiat. Nu ne-a spus vreodată în față c-am fi fost nedorite, dar îi simțeam amândouă amărăciunea care uneori, mai ales la băutură, se transforma în furie. Pe mama, pe Dumnezeu și, foarte rar, e drept, pe noi. Iar Angi, pe cât era de deșteaptă, pe atât era de sensibilă și puneă tot la suflet. Nu voia să recunoască, poate nu știa nici ea, dar eu mereu m-am gândit că se pedepsea pentru vina asta care nu putea fi a ei. Eu așa cred, dacă era altceva nu știu, l-a luat cu ea în mormânt sărmana.

Doamna Szalai începe să plângă încet. Sophie îi face un semn discret cameramanului să nu oprească filmarea și îi oferă femeii șervețele și apă. Știe că relația lor tocmai depășește acel prag psihologic dincolo de care femeia i se va deschide tot mai mult. De acum, singura provocare rămasă va fi să o mențină în limitele poveștii pe care vrea s-o spună, dar își cunoaște bine meseria și n-are emoții în legătură cu asta. Pentru moment însă, trebuie să fie de partea ei, s-o consoleze și să evite orice i-ar putea cauza o nouă cădere.

Doamna Szalai își cere iertare. Lui Sophie îi pare sincer rău pentru ea. „Vai, nu vă faceți probleme, îmi cer eu iertare că vă pun în situația asta neplăcută.“ Îi șterge cu mâna ei mică dâra de rimel de sub ochi.

Pentru traducător, pauza vine la țanc, după emoțiile de început a obosit și i s-a uscat gura. Și lui îi este milă de femeie, dar îi prinde bine momentul de respiro.

Doar cameramanul arată către ceas.

Doamna Szalai confirmă că e gata să continue.

Ca s-o ajute să se liniștească, Sophie o întreabă cum și-a cunoscut soțul. În piață, unde își ajuta părinții să vândă surplusul de legume din grădina lor de la țară. În copilărie, făcuse și ea același lucru și i-a plăcut că, deși inginer, nu se rușina să fie văzut în spatele tarabei. Asta și modul grav amuzant în care, cu vocea lui groasă, accentua primele silabe ale cuvintelor. A cumpărat roșii de la el în fiecare duminică a verii lui '65 și, când roșiilor, ca și speranțelor ei, aproape

că le trecuse vremea, el și-a luat inima-n dinți și a întrebat-o direct: „Apăi, dacă v-or plăcut așa mult, n-oți vrea să vă arăt unde le creștem?” Și, chiar de la prima întâlnire, i-a cunoscut și părinții. A, și mustața lui blondă, groasă și lăsată la colțuri, cum se purta pe vremea aceea.

[...]

S.T.: Să revenim în '84 și la relația cu sora dumneavoastră.

E.S.: Vorbeam la telefon. Marți seara la opt. Pe ăla nu-l ascultau, era prea mare bătaia de cap pentru una ca ea. Angi n-avea telefon acasă, o sunam la madam Pavelescu, o prietenă care-o mai ajuta cu una-alta. Culmea e că doamna asta locuia chiar deasupra soacră-sii, care avea și ea telefon, dar așa o ura pe Angi, că nu i-ar fi dat un cap de ață, chit că-i flămânzeau propriii nepoți. Și convorbirile interurbane erau scumpe. I-a zis de la bun început că la ea în casă n-are ce căuta și dacă aveau ceva de rezolvat o ținea la ușă. Și iarna o ținea.

S.T.: Vă referiți la Natalia Decu.

E.S.: Da, Natalița, cum i se spunea.

S.T.: Ați păstrat legătura cu dânsa după moartea Angelei?

E.S.: Am văzut-o pe femeia aia de două ori în viață și mi-a fost destul. Nici nu știu dacă mai trăiește și nici nu mă interesează. Mă scuzați că sunt rea.

S.T.: Povestiți-ne cum a ajuns Angela la Govora.

E.S.: Păi, cum ajungeam toți în vremurile alea — ne trimitea Statul. După facultate îți repartizau ei un serviciu, undeva în țară, unde găseau unul potrivit cu pregătirea ta. Dacă aveai noroc și o specialitate căutată, puteai chiar alege din mai multe variante, dacă nu, te trezeai la mama naibii, în vreun loc uitat de lume, unde nu cunoșteai pe nimeni. Noroc sau relații, bineînțeles. Eu, de exemplu, am avut noroc, țara era în plină industrializare și peste tot era nevoie de ingineri mecanici. Cum îl cunoscusem deja pe Zoli, am ales să rămân la Timișoara și mi-am făcut o viață aici. Bine, eu eram

și mai descurcăreată, cum se spune, norocul ți-l mai faci și cu mâna ta. M-am zbatut puțin, altfel, cine știe. Pe Angi, în schimb, n-o interesa nimic și așa a ajuns la Govora. Govora e destul de aproape de satul nostru, la vreo cincizeci de kilometri. Cuiva i s-o fi făcut milă de ea, să n-o trimită chiar la dracu-n praznic, sau poate o fi fost vreunul care o plăcea. Era frumoasă soră-mea pe vremea aia. Ea habar n-avea, iar asta o făcea și mai frumoasă. Nu știu cât bine i-a adus frumusețea asta în viață, dar repartiția la Govora e limpede ce i-a adus. În orice caz, în '69 a început ca profesoară de română la gimnaziu. Asta a ținut doar un an, apoi au mutat-o ca bibliotecară.

S.T.: De ce?

E.S.: Din cauza insomniilor, adormea doar spre dimineață și se întâmpla să nu se trezească la timp. Tot lipsa de somn îi afecta probabil și memoria, ceea ce o îngrozea. Se temea că, așa cum învăța de repede, tot așa ar fi putut și să uite. A fost și muștrată de directorul școlii. Noroc că era un om bun, altul ar fi dat-o afară. Soția lui, Cornelia, care era și ea profesoară, o plăcea pe Angi și i-a ajutat-o să se mute cu serviciul, după ce fosta bibliotecară s-a pensionat. I-a prins bine, oricum îi plăceau cărțile și singurătatea, că lucra singură acolo. Biblioteca era într-o casă frumoasă care, înainte de comuniști, aparținuse unui doctor din București. Unul Țăranu. El venea doar vara și câteodată o mai lăsa prietenilor. În '50 a venit naționalizarea, dar n-au putut s-o facă locuință la comun, ca pe altele, că nu se preta, așa că au mai stat în ea unul-altul, până ce s-a gândit cineva să mute aici biblioteca orășenească. Până atunci funcționase în două camere ale hotelului mare, Palace. Poveștile astea le știu de la soră-mea. Păstrasera inclusiv din mobilele fostului proprietar, îmi amintesc de niște fotolii mari și o canapea, îmbrăcate în catifea verde. Până să se mărite se-ntâmpla destul de des să doarmă la serviciu, citea până adormea pe canapeaua verde, cam desfundată, dar, oricum, stătea mai comod decât la ea acasă. Tot acolo l-a cunoscut și pe Emi...

S.T.: Când s-au cunoscut?

E.S.: Tot în '69, prin septembrie. O văzuse pe stradă și-o plăcuse. N-a fost greu să afle unde lucrează, știți cum e în orașele mici. S-a dus la ea și s-a prefăcut interesat de nu știu ce carte. Adică, uite că mi-am amintit acum, i-a spus că vrea un atlas botanic, ca să învețe despre plantele medicinale. Aflase de undeva că Angi are pasiunea asta și i-a mers. Dar e posibil să fi fost și un sâmbure de adevăr în interesul ăsta al lui. Nu în plantele în sine, ci în banii pe care i-ar fi putut face cu ele. Le vindeai la Plafar și plăteau cash...

[pauză, E.S. bea apă]

Ăsta era Emi, mereu umbla să scoată un ban. Ghinionul lui că se născuse într-un loc și timp total nepotrivite. Până la urmă, după două-trei vizite la bibliotecă, a invitat-o să meargă împreună în pădure după ceva plante, iar ea a acceptat, deși știa că trecuse vara și nu mai era vremea lor. Era o pușlama, dar un bărbat fermecător. Îl moștenise pe taică-su. După două săptămâni a și cerut-o de nevastă. Mi-a scris imediat să-mi spună, era fericită, iar eu am încercat s-o conving să mai aștepte cu nunta măcar până-n primăvară, să se mai cunoască și ei. I-am zis, uite, eu abia după un an i-am zis da lui Zoli. De fapt *igen*, în glumă. A zis că da, o să vorbească cu Emi, dar în următoarea scrisoare spunea că gata, s-au căsătorit la Sfat, fără să spună nimănui, Emi s-a mutat la ea și nu mai e nimic de făcut și nici n-ar trebui să se facă nimic, pentru că sunt foarte bine și or să se iubească până la adânci bătrâneți. Exact așa mi-a scris. Săracii de ei. Normal că toată lumea a fost supărată, ai noștri, că ar fi vrut nuntă la biserică, dar mai ales ai lui, care se gândeau că va găsi pe altcineva mai bun, deh, ca orice părinte, însă adevărul e că Emi făcuse pușcărie politică, nu-și putea găsi serviciu cu tinicheaua asta de coadă. Și, chiar dacă-l angajau, ținea doar câteva săptămâni, până se afla. Oricum, nici el nu era făcut să stea prea mult într-un loc. O pușlama,